

Nr 104.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1917 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lantbruksinstitutet vid Ultuna samt lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp ävensom en i ämnet väckt motion.

Under punkt 7 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till lantbruksinstitutet vid Ultuna samt till lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för dessa institut beräkna dels en förhöjning i de ordinarie anslagen till dessa institut från 161,200 kronor med 53,800 kronor till 215,000 kronor; dels ock å extra stat för år 1918 ett belopp av 12,000 kronor.

Uti en till riksdagen den 16 april 1917 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 304, har Kungl. Maj:t nu under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet föreslagit riksdagen att

dels godkänna de av chefen för jordbruksdepartementet framlagda i berörda statsrådsprotokoll intagna förslagen till stater för lantbruksinstitutet vid Ultuna samt för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, att tillämpas från och med år 1918, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i dessa stater för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara, att den, som med eller efter ingången av år 1918 tillträder ordinarie befattning å någon av dessa stater, skall vara pliktig att underkasta sig de för avlöningsförmånernas åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser samt att den innehavare av ordinarie befattning vid något av instituten, vilken icke före den 1 december 1917 anmäler, att han vill övergå till den nya staten och underkasta sig de för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och vilken ej heller kan lagligen därtill förbindas, skall

varda bibehållen vid de enligt dittills gällande ordinarie stat honom tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels, vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja ej mindre det under anslagstiteln: undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar under nionde huvudtiteln upptagna anslag till lantbruksinstitutet vid Ultuna från 74,300 kronor med 18,050 kronor till 92,350 kronor än även det under samma anslagstitel upptagna anslag till lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp från 86,900 kronor med 25,400 kronor till 112,300 kronor,

dels ock å extra stat för år 1918 under nionde huvudtiteln såsom förslagsanslag, högst, anvisa för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid lantbruksinstitutet vid Ultuna 3,700 kronor samt för enahanda ändamål vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp 7,550 kronor.

Nu gällande stater för ifrågavarande bägge institut antogos av 1911 års riksdag samt hava undergått jämkningar vid 1913 års riksdag, 1914 års förra riksdag och 1915 års riksdag. Med iakttagande härav äro dessa stater av följande utseende.

Stat för lantbruksinstitutet vid Ultuna.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
<i>Avlöning:</i>			
1 rektor, arvode	—	—	2,000
1 lektor	2,600	1,400	4,000
7 lektorer	18,200	9,800	28,000
Extra lärare, arvoden	—	—	9,250
1 bibliotekarie	—	—	300
Avlöning, summa kronor	—	—	43,550
Till institutets övriga utgifter	—	—	34,750
	Summa kronor		78,300

Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr., efter 15 år med ytterligare 500 kr. och efter 20 år med än ytterligare 500 kr.

Anmärkingar:

a) Så länge rektor och övriga lektorer åtnjuta fri bostad, avdragas å lönen 500 kronor årligen.

b) Av vart och ett av lektoreernas åldersstillägg räknas 350 kronor tillhöra lönen och 150 kronor tjänstgöringspenningarna.

Stat för lantbruks- och mejerilinstitutet vid Alnarp.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	
<i>Avlöning:</i>				
1 rektor, arvode	—	—	2,000	(Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr., efter 15 år med ytterligare 500 kr. och efter 20 år med än ytterligare 500 kr.
1 lektor	2,600	1,400	4,000	
7 lektorer	18,200	9,800	28,000	
1 adjunkt	2,000	1,000	3,000	
1 dito	2,000	1,000	3,000	
Extra lärare, arvoden	—	—	8,950	
1 bibliotekarie	—	—	300	
Avlöning, summa kronor	—	—	49,250	
Till betäckande av möjligen uppkommande förlust å mejerirörelsen			5,000	
Till institutets övriga utgifter			37,150	
		Summa kronor	91,400	

Anmärkingar:

- a) Så länge rektor, övriga lektorer samt adjunkter åtnjuta fri bostad, avdragas å lönen 500 kronor årligen
- b) Av vart och ett av lektoreernas och adjunkternas ålderstillägg räknas 350 kronor tillhöra lönen och 150 kronor tjänstgöringspenningarna.

Enligt berörda statsrådsprotokoll hava till Kungl. Maj:t inkommit åtskilliga framställningar om löneförbättringar för vid ifrågavarande institut anställd personal m. m. Sedan departementschefen redogjort för de yttranden, som i ärendet avgivits av löneregeringskommittén, har departementschefen för egen del anfört följande:

»Med hänsyn till de i förenämnda framställningar och utlåtanden anförda skäl finner jag det angeläget, att en löneroglering för lantbruksinstitutens ordinarie personal nu äger rum. I likhet med samtliga dem, som yttrat sig i frågan, anser jag det ännu ej tillräckligt utredda spörsmålet om eventuellt inrättande av en lantbrukshögskola icke böra utgöra hinder för omedelbart tillerkännande åt institutens lärare av förhöjda löner, vilka kunna anses skäligen i förhållande till de uppgifter, som måste åligga dem, även efter det tilläventyrs en högsta lantbruksundervisningsanstalt tillkommit.

I fråga om sättet för denna löneroglerings genomförande kan jag inskränka mig till att i allo instämma med lönerogleringskommittén.

Jag tillstyrker alltså, att lektorsbefattningarna må förändras till professorer med föreslagen avlöning, att den ena adjunkten vid Alnarp förvandlas till professor och den andra till en laboratorbefattning med föreslagen avlöning, att vaktmästarbefattningarna uppföras i staten med ordinarie avlöning enligt kommitténs förslag, att bostadsavdragen bestämmas till föreslagna belopp samt att avlöningsvillkor och övergångsbestämmelser beslutas i enlighet med vad kommittén föreslagit. Mot de föreslagna ökningarna i de å institutens stater upptagna anslagsposterna till övriga utgifter finner jag någon erinran icke skäligen kunna göras men vill föreslå, att vad institutet vid Ultuna angår denna anslagspost för slutsummans avjämnande höjes med 25 kronor till 33,600 kronor. Jag vill även tillstyrka, att anslag å extra stat för år 1918 begäras med de av lantbruksstyrelsen förordade beloppen.

Jag får alltså framlägga följande förslag till stater för ifrågasvarande bägge institut, att tillämpas från och med år 1918:

Förslag
till
stat för lantbruksinstitutet vid Ultuna.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	
<i>Avlöningsstat.</i>				
Rektor, arvode	—	—	2,000	
1 professor	4,400	2,000	6,400) Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
7 professorer	30,800	14,000	44,800	
1 vaktmästare	700	450	1,150) Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr., efter 10 år med ytterligare 100 kr. och efter 15 år med än ytterligare 100 kr.
1 vaktmästare	700	450	1,150	
Extra lärare, arvoden	—	—	9,250	
För bestridande av bibliotekarie- göromål	—	—	300	
Avlöning, summa kronor	—	—	65,050	
Till institutets övriga utgifter	—	—	33,600	
		Summa kronor	98,650	

Ann. 1. För bostad, som upplättes åt professor, skall avdrag å lönen ske med 750 kronor.

Ann. 2. För bostad med bränsle eller med bränsle och lyse, vilken anvisas åt vaktmästare, skall han av sin lön avstå för bostad med bränsle 150 kronor samt för bostad med bränsle och lyse, 175 kronor. Åtnjutes lyse, åligger det vaktmästaren att själv bekosta armatur och lampor.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 10 saml. 62 häft. (Nr 103—105.)

Förslag

till

stat för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	
<i>Avlöningsstat.</i>				
Rektor, arvode.....	—	—	2,000	
1 professor.....	4,400	2,000	6,400	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
8 professorer.....	35,200	16,000	51,200	
1 laborator.....	3,000	1,500	4,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 vaktmästare.....	700	450	1,150	
1 vaktmästare.....	700	450	1,150	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr., efter 10 år med ytterligare 100 kr. och efter 15 år med än ytterligare 100 kr.
Extra lärare, arvoden.....	—	—	8,950	
För bestridande av bibliotekariegöromål.....	—	—	300	
Avlöning, summa kronor.....	—	—	75,650	
Till täckande av möjligen uppkommande förlust å mejeri-rörelsen.....	—	—	5,000	
Till institutets övriga utgifter.....	—	—	39,200	
		Summa kronor	119,850	

Ann. 1. För bostad, som upplåtes åt professor eller laborator, skall avdrag å lönen ske med 750 kronor för professor och med 500 kronor för laborator.

Ann. 2. För bostad med bränsle eller med bränsle och lyse, vilken anvisas åt vaktmästare, skall han av sin lön avstå för bostad med bränsle 150 kronor samt för bostad med bränsle och lyse 175 kronor. Åtnjutes lyse, åligger det vaktmästaren att själv bekosta armatur och lampor.

För åtnjutande av de i dessa stater för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar torde böra i enlighet med löneregeringskommitténs förslag fastställas följande villkor och bestämmelser:

I fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förening av tjänster m. m.:

att innehavare av ordinarie befattning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändring i institutens organisation eller verksamhet eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende följaktligen vara pliktig att, med bibehållande av den tjänsteställning och den avlöning han innehar, i enlighet med nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att med ordinarie befattning vid institut icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid institut ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej, vad angår professor, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, institutets styrelse uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid institutet, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tillsvidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmåners uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar eller arvode få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester eller därmed jämförlig ledighet, men för den tid, han eljest varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen, där ej, vad arvode beträffar, annorlunda varder av Kungl. Maj:t bestämt;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfar ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller fullgörande av särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att den, som tillträder ny avlöningsstat, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen skall utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av lön efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för

första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att

innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller därmed jämförlig ledighet eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillräddas förrän vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att i avseende å löneförhöjnings intjänande vidare skall iakttagas, att professor, vilken utnämnts att innehava sådan befattning från och med de nya avlöningsstaternas trädande i tillämpning, må tillgodoräknas tid, varunder han omedelbart före nämnda tidpunkt innehaft lektorstjänst vid någotdera institutet, i vad denna tid överstiger tio år, samt att den, som antagits att från och med samma staters trädande i tillämpning vara vaktmästare, må tillgodoräknas den tid, han omedelbart före berörda tidpunkt innehaft stadig anställning såsom vaktmästare vid någotdera institutet;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att vaktmästare årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för de nya avlöningsstaternas ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat.

I fråga om de behövliga anslagsbeloppen är att märka, att avdrag för fri bostad m. m. bör göras vad institutet vid Ultuna vidkommer med 750 kronor för en var av 8 professorer och med 150 kronor för vardera vaktmästaren eller tillhopa med 6,300 kronor. Vad institutet vid Alnarp angår vill jag erinra, att 1915 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag höjde anslaget till detta institut med 500 kronor, enär den bostadslägenhet, som förut begagnats av adjunkten i anatomi och fysiologi, behövde tagas i anspråk för andra ändamål, och adjunktens bostadsavdrag på grund därav skulle upphöra. För den å den nu föreslagna nya staten upptagne laboratorn, vilken motsvarar nyssnämnde adjunkt, bör alltså icke bostadsavdrag nu beräknas. Avdrag bör däremot ske med enahanda belopp som vid Ultuna för 9 professorer och 2 vaktmästare eller inalles med 7,050 kronor. De behövliga anslagen bliva då för Ultuna

92,350 kronor och för Alnarp 112,800 kronor, utvisande ökningar å respektive 18,050 kronor och 25,900 kronor eller tillhopa 43,950 kronor.»

I samband härmed har utskottet till behandling förhaft en i anledning av propositionen inom riksdagens andra kammare av herr *Linders* väckt, till utskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 478, varuti hemställes, att riksdagen måtte vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 304 medgiva, att lektorn vid lantbruksinstitutet vid Ultuna P. E. Ullberg, om han utnämnes att från och med den nya statens ikraftträdande vara professor vid institutet, må för erhållande av ålders- tillägg till lönen tillgodoräknas sin tjänstetid både som lektor och adjunkt.

Motion.

Till stöd härför har anförts följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 304 föreslås att antaga nytt förslag till stat beträffande lantbruksinstitutet vid Ultuna samt lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp. I fråga om ålderstillägg föreskrives bland annat, att professor, vilken utnämns att innehava sådan befattning från och med de nya avlöningsstaternas trädande i tillämpning, må tillgodoräknas tid, varunder han omedelbart före nämnda tidpunkt innehaft lektorstjänst vid någotdera institutet, i vad denna tid överstiger 10 år.

Löneregleringskommittén hade i sitt betänkande räknat med att utav de 15 nuvarande lektorerna vid instituten skulle fem från början åtnjuta samtliga medgivna ålderstillägg enligt den nya staten. Dock torde icke saken därmed vara fullt klar beträffande en av dessa 5, nämligen nuvarande lektorn vid Ultuna lantbruksinstitut P. E. Ullberg. Lektor Ullberg har endast sedan den 1 januari 1912 tjänstgjort som lektor, då den av honom ett tjugotal år innehavda adjunkturen i byggnadslära m. m. förändrades till lektorat. Kungl. Maj:t föreslog emellertid hos 1913 års riksdag i propositionen nr 94, att lektor Ullberg måtte för erhållande av ålderstillägg å sin lektorstjänst tillgodoräkna sig hela den tid, han varit ordinarie adjunkt vid nämnda institut. Riksdagen biföll förslaget.

För att lektor Ullberg enligt den nya staten skall bliva berättigad till ålderstillägg såsom professor — varför samma skäl tala som för beslutet år 1913 — torde ett liknande beslut från riksdagens sida nu vara nödvändigt.»

Utskottet delar den av departementschefen uttalade uppfattningen om angelägenheten av att en lönereglering för lantbruksinstitutens ordinarie personal nu äger rum. Beträffande sättet för löneregleringen

Utskottet.

genomförande har utskottet icke funnit anledning frångå löneregleringskommitténs av departementschefen gillade ståndpunkt; och hava de i staterna upptagna anslagsposterna av utskottet befunnits erforderliga. Jämväl de av departementschefen föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staterna för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar synas utskottet överhuvudtaget väl avvägda. Enligt samma villkor och bestämmelser må professor, vilken utnämnts att innehava sådan befattning från och med de nya avlöningsstaternas trädande i tillämpning tillgodoräknas den tid, varunder han omedelbart före nämnda tidpunkt innehaft lektorstjänst vid någotdera av ifrågavarande institut i vad denna tid överstiger 10 år. På sätt motionären föreslagit anser utskottet emellertid att nuvarande lektorn vid Ultuna P. E. Ullberg bör för åtnjutande av ålderstillägg såsom professor få tillgodoräknas jämväl den tid, varunder han innehaft adjunktstjänst vid institutet så mycket mer som ett sådant medgivande torde vara en konsekvens av riksdagens i motionen omförmälda beslut.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte

a) *dels* godkänna de av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslagen till stater för lantbruksinstitutet vid Ultuna samt för lantbruks- och mejerierinstitutet vid Alnarp, att tillämpas från och med år 1918, ävensom de av departementschefen föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i dessa stater för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara, att den, som med eller efter ingången av år 1918 tillträder ordinarie befattning å någon av dessa stater, skall vara pliktig att underkasta sig de för avlöningsförmånernas åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser samt att den innehavare av ordinarie befattning vid något av instituten, vilken icke före den 1 december 1917 anmäler, att han vill övergå till den nya staten och underkasta sig de för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och vilken ej heller kan lagligen därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de enligt dittills gällande ordinarie stat honom tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån

ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som ditills tillkommit honom;

dels, höja ej mindre det under anslagstiteln: undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar under nionde huvudtiteln upptagna anslag till lantbruksinstitutet vid Ultuna från 74,300 kronor med 18,050 kronor till 92,350 kronor än även det under samma anslagstitel upptagna anslag till lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp från 86,900 kronor med 25,900 kronor till 112,800 kronor;

dels ock å extra stat för år 1918 under nionde huvudtiteln såsom förslagsanslag, högst, anvisa för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid lantbruksinstitutet vid Ultuna 3,700 kronor samt för enahanda ändamål vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp 7,550 kronor.

b) medgiva, att lektorn vid lantbruksinstitutet vid Ultuna P. E. Ullberg, om han utnämnes att från och med den nya statens ikraftträdande vara professor vid institutet, må för erhållande av ålderstillägg till lönen tillgodoräknas jämväl den tid, varunder han innehaft adjunktstjänst vid samma institut.

Stockholm den 22 maj 1917.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 102.
